

[Norlev.]

Planøkonomi, man kunde vel ogsaa sige mellem Frihed og Fællesskab. Naar jeg siger Planøkonomi, mener jeg, at Planøkonomi i høj Grad er blevet en Fællesnævner baade for Socialisme og Kommunisme. Man kan med Rette sige, at Liberalisme har vi jo ikke saa forfærdelig meget af, i hvert Fald ikke i denne Tid. Det skyldes ikke alene Krigsforholdene, det skyldes ogsaa, at Liberalismen i dens gamle Form har saa iøjnefaldende Skavanker, at Liberalisterne var nødt til at bøde derpaa og derved kom ind paa en Politik, der med større eller mindre Ret kan kaldes Planøkonomi. Planøkonomi derimod har vi for meget af — det indrømmes fra saa at sige alle Sider —, idet man er enig om, at det nuværende System med Restriktioner og Statsindgreb og Statsdirigeringen paa mangfoldige Omraader er en Hindring for Initiativet og dermed en Hindring for Erhvervslivets frie og stærke Udfoldelse. Vi fra Retsforbundets Side vil ikke blive træt af at paapege, selv om det er lidt trøttende for ærede Medlemmer at høre, at vi maa prøve paa at finde en Vej frem, hvorved vi kan faa de to Ting — Frihed og Fællesskab — til at gaa op i en højere Enhed. Det er muligt, naar man følger det Princip, at vi gør det fælles, som det er naturligt at være fælles om, nemlig Fædrelandets Jord og de af Samfundet skabte Jordværdier, og saa paa den anden Side giver Frihed for Initiativet, for Virkelysten, saaledes at det økonomiske Liv kan komme til at udfolde sig stærkt og sundt.

Dansk Samfundsøkonomi forekommer mig at staa over for tre store Opgaver. Den første er den at skaffe Balance i den offentlige Økonomi. Det er nødvendigt, hvis vi ikke skal glide længere og længere ud i Inflationen, og det er nødvendigt for at sikre Staten endnu flere Indtægter. Men her vil jeg gerne have Lov at pege paa det, jeg tidligere har peget paa, at det jo er ganske interessant, at samtidig med at den højtærede Finansminister kommer og forlanger ca. 1 200 Mill. Kr. gennem en Eengangsskat, saa viser den Ejendomsvurdering, der er offentliggjort, at vi i Løbet af 8—9 Aar har foræret Grundejerne andre 1 200 Mill. Kr. samfundsskabte Værdier. Naar vi driver en saa irrationel Samfundsøkonomi, saa kan vi aldrig vente at faa Sundhed i vor offentlige Økonomi. Forholdet er jo det — hvis man kan tro Partiprogrammerne —, at her i dette Ting er der i Virkeligheden Flertal for Indførelse af Grundskyld, og hvis man ikke angaaende mange af de Venner, Grundskylden har, skal sige med

det gamle Ord: Gud bevare mig for mine Venner, mine Fjender skal jeg nok selv holde mig fra Livet, maa vi haabe paa, at vi snart kan faa gjort Grundskylden til en Realitet i dansk Samfundsøkonomi. Det nuværende System vil stadig bidrage til at opretholde Udbytning og dermed bidrage til at opretholde social Uro og Utilfredshed, saaledes at det bliver vanskeligt at skabe den Harmoni i Samfundslivet og det Samarbejde, som er nødvendigt, hvis vi skal faa gode og betryggende Kaar.

Vi kan jo tage et Eksempel. Hvis det en skønne Dag blev indrettet saadan, at 20 pCt. af en Bys Befolkning skulde have gratis Gas, er det indlysende, at saa maatte de øvrige 80 pCt. af Befolkningen betale betydeligt mere — saa vidt jeg i Hast kan regne det ud, vilde de faa 25 pCt. større Udgifter. Saa længe vi opretholder det System, at vi gennem det nuværende Jordmonopol forærer store Beløb — man kan godt sige 400—500 Mill. Kr. aarlig — i Jordrente til den besiddende Klasse; til Grundejerne, er det givet, at vi dermed fordyrer Livet for den øvrige Befolkning. Og selv om vi prøver paa at lappe paa denne Uretfærdighed gennem Socialpolitik, er det givet, at vi ikke kan opnaa en sund Økonomi, medmindre Systemet ændres. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Finansminister, der jo velvilligt har lovet, at vi inden 1. Februar skal faa forelagt et Forslag om Revision af Loven om Grundstigningsskyld, at denne Revision bliver saa gennemgribende som paa nogen Maade muligt.

Den anden store Opgave, vi er stillet over for i dansk Samfundsøkonomi, er at skaffe tilstrækkeligt med Boliger. Som Præst har jeg Erfaring for, at det nu er ved at blive almindeligt, at de unge gifter sig uden at have nogen Lejlighed, for, siger de, hvis vi ikke gifter os og faar et Barn, kan vi aldrig vente at faa en Lejlighed. At dette i sig selv er noget uheldigt, vil enhver kunne forstaa. Nu kan dertil siges, at selvfølgelig maa de unge ogsaa selv føle et Ansvar i saa Henseende. Vi Mennesker bør paa dette Omraade kunne lære af Fuglene, der som bekendt altid bygger Reden, før de faar Ungerne — Mennesker er somme Tider tilbøjelige til at gøre det modsatte. Det vilde være ønskeligt, om der var mere Ansvarsfølelse hos den unge Slægt paa dette Omraade. Uden at være farisæisk tør jeg sige, at jeg tror, der i min Ungdom var større Ansvarsfølelse hos Ungdommen i saa Henseende, end der er nu. Men det skyldes rimeligvis, at vi er kommet saa langt ind i et System, hvorefter Samfundet stadig